

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת בשלח - שירה תשע"ב

דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו על פי החירת (י"ד - ב')

פסוק זה מלמד אותנו בדרך רמז כמה יש להיזהר בעוון החמור של לשון הרע ורכילות, "וישבו ויחנו" חובה על האדם לשבת ולחנות (לשון המתנה) "לפני פי החירת" לפני שהוא נותן לפיו חירות לדבר ככל העולה על רוחו.

(הרה"ק האוהב ישראל מאפטא זיע"א)

מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו (י"ד - ה')

ידוע הקושיא, על הלשון "כי שלחנו", הרי בעל כרחם הוצרכו לשלחם, אלא התירוץ הוא, דאיתא דבעבור קושי השעבוד ששעבדו המצרים את ישראל, יצאו בני ישראל ממצרים לפני הזמן של ארבע מאות שנה, וזה שאמר פרעה "מה זאת עשינו", ראו מה עוללנו לעצמנו, "כי שלחנו את ישראל", גרמנו לעצמנו לשלח את בני ישראל קודם הזמן, על ידי "מעבדנו", מחמת זה ששעבדנו אותם בקושי יותר מדאי.

(הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א)

מה תצעק אלי (י"ד - ט"ז)

וקשה, איפה מצאנו שמשה רבנו צעק, שהקב"ה אומר אליו "מה תצעק אלי", והענין הוא, דכשהצדיק מברך יהודי שהשי"ת יעזור לו וכו', נעשה ע"י ברכה זו רעש בכל העולמות, והנה בפסוק י"ג כתיב "ויאמר משה אל העם אל תראו התייצבו וראו את ישועת ה'", ומברכה זו נעשה רעש גדול בעולם העליון, וע"ז אמר לו ה' "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו".

(הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זיע"א)

מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו (י"ד - ט"ז)

לא עלה על דעתו של משה רבנו העניו הגדול שעל ידו תבוא הישועה לבני ישראל, אבל הקב"ה אמר לו "מה" בחינת "ונחנו מה" - ענווה "תצעק אלי" לי תגיד את זה, אבל "דבר אל בני ישראל" כשצריך לדבר אל בני ישראל ולהנהיגם, תאמר להם "ויסעו" שיסעו אתך ואת תולידם.

(הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א)

ויבקעו המים (י"ד - כ"א)

וברש"י ויבקעו המים - כל מים שבעולם, ויש להבין לשם מה נבקעו כל המים שבעולם, הרי ידוע שאין הקב"ה עושה נס שלא לצורך, וי"ל שאת המילה מים אפשר לפרש גם בלשון "צרה" כמו שדוד המלך אומר בתהלים "באו מים עד נפש", כשהקב"ה עשה נס לבני ישראל ובקע להם את הים, בו בזמן "בקע" את כל המים שבעולם, דהיינו הביא תרופה לכל הצרות העתידות להתרגש על בניו.

(הרה"ק שר שלום מבעלזא זיע"א)

ויסר את אופן מרכבותיו וינהגו בכבודות (י"ד – כ"ה)

מסופר על יהודי שבא לפני הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א והתלונן לפניו שפרנסתו הזדמנה לו ממה שהיה נוסע בכפרים ועיירות, ועתה אין בכוחו עוד לצאת לדרכים. השיב לו רבי לוי יצחק: כתיב "ויסר את אופן מרכבותיו", דהיינו, אם הוסר ממנו האופן, שאין לו שוב כוח לנסוע, "וינהגו בכבודות", הקב"ה ינהיג אותו בביתו בפרנסה ובכבוד. ולאותו יהודי היתה הרווחה בביתו ושוב לא הוצרך לצאת לדרכים.

את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר (ט"ו – א')

צריך האדם ששירתו ותפילותיו יהיו רק ל"ה", ולא ידבר ח"ו שיחת חולין ודברים בטלים בעת התפילה, ואז יהיה "ויאמרו לאמר" אמירותיו יהיו מרוצים ומקובלים לפניו ית"ש, ואף יזכה שאמירותיו יהיו אמירה רכה ויומתקו הדינים בשרשן, ויושע בכל הנצרך.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ולא יכלו לשתות וגו' כי מרים הם על כן קרה שמה מרה (ט"ו – כ"ג)

מסופר על חסיד אחד של הרה"ק מרוזין זיע"א שיצא עליו קול שאינו מקיים את מצוות הכנסת אורחים ומרחיק אורחים מביתו בחוסר לב. קרה הרבי לאותו חסיד והרבה בדברי מוסר בגודל מצוות הכנסת אורחים ומעלתה עד שאמרו עליה חז"ל בגמרא (שבת קכ"ז ע"א) גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה". הצטדק החסיד והשיב: מה אעשה שאשתי מתנגדת שאכניס אורחים אל ביתנו. השיב לו הרה"ק מרוזין: עליך ועל כמותך כבר רמזה התורה בפסוק "כי מרים הם על כן שמה מרה", האמת היא "כי מרים הם" בעצמם, אולם "על כן קרה שמה מרה", מאשימים הם את האשה שהיא כביכול מתנגדת.

ויהי ידיו אמונה עד בא השמש (י"ז – י"ב)

למה כתב "ידיו אמונה" הלא אמונה היא בלב ולא בידים. אלא "ל שיש כמה מיני דרגות באמונה, ואמנם אמונה היא בלב, אבל העיקר שצריך להיות לאדם אמונה מרובה כ"כ שתתפשט בכל האברים. וזה שכתוב במשה רבנו "ויהי ידיו אמונה" שאמונתו היה כ"כ גדולה עד שהתפשטה בכל אבריו – גם בידיו.

(הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

פניני השבת

ששת ימים תעבוד וגו' ויום השביעי שבת

התנהגותו של האדם בימי החול מובילה אותו אל מדרגתו בשבת, כי "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", לפי טרחו ועבודתו של האיש בימי החול שלפני שבת כן יזכה לבחינת שבת. ולפיכך סמכה תורה את הכתובים "ששת ימים תעבוד ויום השביעי שבת", ללמדך שתהיה כל עבודתך בששת הימים מכוונת לכך שהיום השביעי יהיה "שבת לה' אלקך". על כן דברו והדגישו חז"ל בכמה מקומות על "כל השומר שבת כהלכתו", כלומר, שבתו של אדם היא "כהלכתו", בהתאם להילוכו ואורחותיו בימי החול.

(מאור עינים)